

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Олена ГРИБАНОВА

« 18 » вересня 2024

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів
галузі знань: 23 – соціальна робота
спеціальності: 231 – соціальна робота
освітньо-професійної програми: соціальна педагогіка

Укладач Тарас ГУЦАЛ

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії суспільних
дисциплін та права
Протокол № 1 від “02” вересня 2024
Голова ЦК ЕДМ

(підпис)

Максим НОСИК
(ініціали, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від “18” вересня 2024
Заступник директора з НМР

(підпис)

Альона ХОДАКОВСЬКА
(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>23 – соціальна робота</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120 год.	Спеціальність <u>231 – соціальна робота</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: III	
		-й	6-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год.	Освітньо-професійна програма: <u>соціальна педагогіка</u>	год.	30 год.
		Практичні, семінарські	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	год.	30 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	60 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Правові засади соціальної роботи» є сприяння засвоєнню фундаментальних знань щодо правовідносин соціального забезпечення, формуванню вмінь і навичок застосування набутих знань у правозастосовчій практиці; підвищення методологічної культури, сприяння інтенсифікації творчих зусиль студентства, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань; формування у студента наукового світогляду, креативності правничого мислення, правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей фахівця.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати у студентів здатність критично аналізувати інформацію з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлення причинно-наслідкових зв'язків між соціальними подіями та явищами в контексті правового регулювання соціальної роботи;

- сформувати у студентів уміння та навички аналізу та синтезу інформації з різних законодавчих та нормативно-правових документів щодо подолання складних життєвих обставин;

- сформувати у студентів здатність до критичного аналізу та оцінки чинного законодавства у системі соціальної роботи в контексті професійної діяльності на різних рівнях;

- ознайомити студентів із законодавчими та нормативно-правовими документами, законами, підзаконними актами, що відносяться до різних галузей права і можуть бути застосовані соціальним працівником в межах його компетенції для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин у сфері соціальної роботи та соціального забезпечення.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності** (з ОПП):

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, соціальної педагогіки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.

ЗК 10. Здатність діяти у відповідності до принципів академічної доброчесності

СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи.

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни (з ОПП):

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН 19. Володіти навичками якісного академічного письма та дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Правові засади соціальної роботи» вивчається на основі знань, які студенти і слухачі отримали з попередніх курсів, має структурно-логічні зв'язки з такими навчальними дисциплінами як «Теорія соціальної роботи», «Права і свободи людини та громадянина в Україні», «Основи філософських знань», «Технології соціальної роботи», «Цивільне та сімейне право».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правового забезпечення соціальної роботи. Пенсійна система України

Тема 1. Методи соціального регулювання. Право в системі методів соціального регулювання

Поняття і основні ознаки соціального регулювання в суспільстві. Система соціального регулювання. Нормативні та індивідуальні регулятори, їх сфери застосування та методи.

Соціальні норми, їх поняття та форми виразу. Класифікація (види) соціальних норм: звичаї, мораль, корпоративні, релігійні, політичні, правові, етичні та інші норми.

Право та традиції. Загальне й особливе у соціальних нормах. Право і технічні норми, їх співвідношення і взаємодія. Особливий вид технічних норм - військово-технічні норми. Технічно-правові норми.

Право і мораль. Ознаки, які відрізняють норми права від норм моралі. Право та морально-етичний рівень розвитку суспільства. Справедливість та право. Роль права у розвитку і зміцненні моралі суспільства.

Визначення поняття права. Соціальна цінність права. Право як спеціальний регулятор суспільних відносин. Ознаки права (нормативність, системність, формальна визначеність, вольовий характер, загальна обов'язковість, гарантованість державою). Соціальна справедливість та свобода і їх міра як сутність права. Право як система норм (правил) поведінки особи, нормативна основа організації та функціонування державної влади, об'єднань громадян, інших осіб.

Поняття правового регулювання. Правовий вплив на суспільні відносини. Види, способи та типи правового регулювання. Поняття механізму правового регулювання. Стадії механізму правового регулювання. Основні елементи механізму правового регулювання, їх зв'язок та взаємодія. Нормативна основа, правові відносини, акти реалізації норм права, правозастосовні акти як елементи механізму правового регулювання.

Тема 2. Правовий статус особи. Громадянство.

Історія ідеї прав людини. Теорія чотирьох поколінь прав людини. Поняття основних прав людини і громадянина. Взаємозв'язок прав людини і громадянина. Система основних прав і свобод людини і громадянина. Поняття і система обов'язків людини і громадянина. Права дитини: поняття та система.

Загальний, спеціальний та індивідуальний правовий статус.

Правосуб'єктність фізичної особи. Правоздатність. Дієздатність та її види. Деліктоздатність.

Громадянство. Поняття і принципи громадянства. Способи набуття і припинення громадянства. Правовий статус громадянина.

Правовий статус іноземця та особи без громадянства.

Правовий статус особи, що потребує додаткового або тимчасового захисту. Біженці.

Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

Особливості правового статусу осіб, що проживають на тимчасово окупованих територіях.

Тема 3. Поняття, предмет, метод і система правового регулювання соціальної роботи

Основні етапи становлення системи соціального захисту. Поняття соціального забезпечення, соціального страхування та соціального захисту населення. Функції соціального захисту: економічна, демографічна, реабілітаційна. Право людини на соціальне забезпечення та роль держави в його реалізації. Формування системи соціального захисту. Організаційно-правові форми здійснення конституційного права на соціальний захист. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та його види. Забезпечення окремих категорій громадян за рахунок прямих асигнувань із державного бюджету.

Державна соціальна допомога як форма соціального забезпечення малозабезпечених громадян. Відмінні ознаки організаційно-правових форм соціального захисту: категорії забезпечуваних; джерела фінансування; умови; види та розміри забезпечення; органи управління. Інші форми соціального захисту за рахунок місцевих бюджетів, соціальних фондів підприємств, благодійних організацій, творчих об'єднань.

Система права соціального захисту. Відмінність права соціального захисту від інших галузей права та взаємодія з ними. Співвідношення системи галузі із системою законодавства про соціальний захист. Право соціального захисту як самостійна наукова дисципліна: її предмет, метод, система.

Тема 4. Основні принципи і джерела правового регулювання соціальної роботи. Правовідносини із соціального забезпечення.

Поняття, система та значення основних правових принципів соціальної роботи в Україні. Зміст правових принципів соціальної роботи: 1) загальність

соціального забезпечення; 2) надання соціального забезпечення як працівникові, колишньому працівникові, їхнім сім'ям і кожному як члену суспільства без будь-якого зв'язку з трудовою діяльністю; 3) встановлення рівня соціального забезпечення, що гарантує гідне життя людині; 4) різноманіття підстав і видів соціального забезпечення; 5) диференціація умов і норм забезпечення; 6) участь громадських об'єднань, що представляють інтереси громадян, у розробці, прийнятті та здійсненні рішень з питань соціального забезпечення і захисту їхніх прав.

Поняття, особливості джерел правового забезпечення соціальної роботи, форми їх вираження та класифікація. Загальна характеристика основних джерел правового забезпечення соціальної роботи. Конституція України – основа розвитку правового забезпечення соціальної роботи. Закони України, постанови Верховної Ради України, укази Президента; постанови Кабінету Міністрів; нормативно-правові акти інших центральних органів виконавчої влади (Міністерства фінансів, Пенсійного фонду) та Національного банку України, роз'яснення Міністерства соціальної політики. Міжнародні договори, угоди у сфері соціального забезпечення. Локальні нормативні акти.

Поняття, загальна характеристика та види правовідносин із соціальної роботи. Загальна характеристика суб'єктів, об'єктів і змісту правовідносин із соціальної роботи.

Пенсійні правовідносини. Зміст, підстави виникнення, зміни й припинення пенсійних правовідносин. Правовідносини, що стосуються допомог і компенсацій. Види правовідносин із забезпечення допомогою. Юридичні факти, з якими пов'язане виникнення правовідносин із забезпечення громадян допомогою і компенсаційними виплатами. Правовідносини у зв'язку з наданням натуральних видів утримання та різних соціальних послуг. Правовідносини, що виникають у зв'язку з медичним обслуговуванням. Правовідносини, що виникають у зв'язку з утриманням у дитячих закладах і будинках для людей похилого віку та непрацездатних, у зв'язку із санаторно-курортним лікуванням, протезуванням, натуральними видами забезпечення, іншими пільгами. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із соціальної роботи.

Тема 5. Загальна характеристика пенсійної системи України.

Пенсійна система України, її сучасний стан. Нормативно-правове забезпечення пенсійного системи в Україні. Поняття пенсій та їх класифікація. Відмінність пенсійних виплат від інших виплат громадянам. Критерії, що визначають класифікацію пенсій. Право вибору пенсії. Пенсійне забезпечення в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Пенсійна реформа і створення трирівневої системи пенсійного забезпечення. Солідарна система пенсійного забезпечення. Накопичувальна система пенсійного забезпечення. Система недержавного пенсійного забезпечення. Переваги і недоліки трирівневої системи.

Тема 6. Види пенсій. Пенсії в солідарній пенсійній системі

Поняття пенсії за віком, її відмінність від інших виплат у системі соціального забезпечення. Пенсія за віком на загальних підставах. Пенсія за віком на пільгових підставах. Види робіт, що дають право на пільги жінкам у пенсійному забезпеченні. Правила підсумовування стажу роботи з різними умовами праці, що дають право на пільги у пенсійному забезпеченні. Пенсії за віком у зв'язку з особливими умовами праці. Дострокова пенсія за віком і пенсія за віком у разі неповного загального трудового стажу. Розмір пенсії за віком. Надбавки до пенсії.

Поняття пенсії за інвалідністю. Інвалідність, її групи, причини, час настання та їх юридичне значення. Порядок організації та проведення експертизи втрати працездатності. Пенсія за інвалідністю на загальних підставах. Пенсія за інвалідністю на підставах, передбачених для військовослужбовців. Розмір пенсії за інвалідністю. Надбавки до пенсії.

Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Умови призначення пенсії їх диференціація залежно від причини смерті годувальника. Члени сім'ї, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника, які стосуються членів сім'ї. Утриманство як одна з умов, необхідних для встановлення пенсії в разі втрати годувальника. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника на загальних підставах. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника на підставах, передбачених для сімей військовослужбовців. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Надбавки до пенсії.

Поняття пенсії за вислугу років. Ознаки, що відрізняють її від пенсії за віком. Категорії громадян, які мають право на пенсію за вислугу років, умови її призначення. Розмір пенсії за вислугу років. Надбавки до пенсії. Особливості пенсійного забезпечення державних службовців, суддів, працівників прокуратури й митних органів. Особливості пенсійного забезпечення наукових і науково-педагогічних працівників, працівників засобів масової інформації. Особливості пенсійного забезпечення окремих категорій працівників цивільної авіації та льотно-випробного складу. Пенсії окремим категоріям працівників інших галузей народного господарства. Особливості пенсійного забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціальних допомог, компенсаційних виплат, забезпечення зі страхування, медичного та соціального обслуговування

Тема 7. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Нормативне забезпечення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Визначення термінів «Дитина-сирота» та «дитина, позбавлена батьківського піклування». особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення, встановлення опіки та піклування, передача до прийомної сім'ї, передача до дитячого будинку сімейного типу, заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Пріоритети форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Засади державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа.

Заходи соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа. Наставництво. Соціальний супровід

Державні соціальні стандарти і нормативи.

Органи опіки та піклування.

Тема 8. Державна допомога сім'ям з дітьми. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю.

Нормативне забезпечення державних допомог сім'ям з дітьми

Материнство, батьківство, дитинство й система соціального забезпечення.

Види державної допомоги сім'ям з дітьми. Органи (заклади), що призначають і здійснюють виплату (видачу) державної допомоги сім'ям з дітьми.

Допомога у зв'язку з вагітністю і пологами. Порядок обчислення заробітку, на підставі якого визначається розмір допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

Одноразова допомога в разі народження дитини, її розмір, порядок призначення й виплати. Допомога при усиновленні дитини

Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Особи, які мають право на одержання допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Розмір цієї допомоги.

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування. Допомога на дітей самотнім матерям.

Допомога на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність.

Менеджмент у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю. Оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Об'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Основні принципи здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Тема 9. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям

Нормативне забезпечення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Прожитковий мінімум.

Державна соціальна допомога у зв'язку з малозабезпеченістю. Види (форми) державної соціальної допомоги. Порядок надання державної соціальної допомоги. Поняття соціальної допомоги особам, що не мають права на пенсію, та інвалідам, підстави для її надання. Відмінність соціальної допомоги від пенсії. Громадяни, які мають право на соціальну допомогу особам, що не мають права на пенсію, та інвалідам. Розміри соціальної допомоги особам, що не мають права на пенсію, та інвалідам. Підстави для диференціації розміру соціальної допомоги. Порядок призначення та виплати соціальної допомоги особам, що не мають права на пенсію, та інвалідам.

Заходи щодо сприяння економічній самостійності малозабезпеченої сім'ї. Допомога на здобуття економічної самостійності малозабезпеченої сім'ї.

Тема 10. Соціальний захист осіб з інвалідністю

Нормативне забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю. Терміни «особа з інвалідністю», «дитина з інвалідністю», «медико-соціальна експертиза».

Види соціальної допомоги особам з інвалідністю

Групи і причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. Терміни перегляду груп інвалідності.

Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Розміри державної соціальної допомоги. Період, на який призначається державна соціальна допомога. Порядок звернення за призначенням державної соціальної допомоги.

Реабілітація осіб з інвалідністю в Україні. Види реабілітації: психолого-педагогічна реабілітація, професійна реабілітація, трудова реабілітація, фізкультурно-спортивна реабілітація, соціальна реабілітація.

Систему реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю. Державні соціальні нормативи у сфері реабілітації осіб з інвалідністю. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю.

Форми реабілітаційних заходів. Засоби реабілітації осіб з інвалідністю.

Основні права осіб з інвалідністю при проведенні реабілітації.

Тема 11. Соціальний захист на випадок безробіття. Соціальні пільги та соціальні послуги.

Нормативне забезпечення соціального захисту на випадок безробіття. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Категорії громадян, які мають право на допомогу в разі безробіття. Терміни виплати допомоги, її розміри та порядок обчислення.

Втрата роботи з незалежних від застрахованих осіб обставин.

Принципи страхування на випадок безробіття.

Статус безробітного. Права та обов'язки зареєстрованих безробітних.

Підходяща робота для безробітного.

Види забезпечення та соціальні послуги для безробітних. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю. Розмір допомоги по безробіттю.

Система надання соціальних пільг та соціальних послуг. Основні напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг. Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг. Отримувачі соціальних пільг та соціальних послуг.

Тема 12. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Страховий стаж.

Категорії громадян, які мають право на допомогу у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Підстави для виплати такої допомоги. Розміри допомог у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність.

Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності. Строк виплати допомоги. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Введення обов'язкового соціального страхування від нещасних випадків на виробництві й професійних захворювань.

Поняття нещасного випадку на виробництві й професійного захворювання. Категорії громадян, які підлягають обов'язковому соціальному страхуванню від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Основні види забезпечення. Призначення, виплата й адаптація страхового забезпечення.

Право на страхові виплати в разі смерті потерпілого.

Тема 13. Соціальна адаптація осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей

Система обліку та реєстрації бездомних осіб і безпритульних дітей. Запобігання бездомності і безпритульності. Освітні та просвітницькі заходи.

Запобігання безпритульності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа. Захист прав та інтересів дітей під час вчинення правочинів щодо житлових приміщень.

Запобігання бездомності осіб, які звільняються з установ виконання покарань. Запобігання бездомності осіб похилого віку та осіб з інвалідністю. Запобігання бездомності осіб із груп ризику.

Система реінтеграції бездомних осіб і безпритульних дітей.

Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, та соціальний патронаж звільнених осіб. Повноваження суб'єктів соціального патронажу. Фінансування заходів соціального патронажу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правового забезпечення соціальної роботи. Пенсійна система України					
Тема 1. Методи соціального регулювання. Право в системі методів соціального регулювання.	4	2			2
Тема 2. Правовий статус держави. Механізм і апарат держави. Механізм правового регулювання.	3		2		1
Тема 3. Правовий статус особи. Громадянство.	4	2			2
Тема 4. Права людини і громадянина. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.	3		2		1
Тема 5. Поняття, предмет, метод і система правового регулювання соціальної роботи.	4	2			2
Тема 6. Держава – гарант соціально-правового захисту особистості.	3		2		1
Тема 7. Основні принципи і джерела правового регулювання соціальної роботи. Правовідносини із соціального забезпечення.	4	2			2
Тема 8. Законодавство про соціальний захист в Україні.	3		2		1
Тема 9. Загальна характеристика пенсійної системи України.	4	2			2
Тема 10. Обчислення пенсій. Звертання за пенсією, її призначення та перерахунок. Виплата пенсії.	3		2		1
Тема 11. Види пенсій. Пенсії в солідарній пенсійній системі.	4	2			2

Тема 12. Види пенсій. Пенсії за віком та інвалідністю. Пенсії за вислугу років.	3		2		1
Разом за змістовим модулем 1	42	12	12		18
Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціальних допомог, компенсаційних виплат, забезпечення зі страхування, медичного та соціального обслуговування					
Тема 13. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	4	2			2
Тема 14. Зарубіжний досвід соціально-правового захисту неповнолітніх.	3		2		1
Тема 15. Державна допомога сім'ям з дітьми. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю.	4	2			2
Тема 16. Законодавство про захист прав та інтересів дітей.	3		2		1
Тема 17. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.	4	2			2
Тема 18. Міжнародно-правові норми захисту прав дитини.	3		2		1
Тема 19. Соціальний захист осіб з інвалідністю.	4	2			2
Тема 20. Соціально-правовий захист дітей-інвалідів.	3		2		1
Тема 21. Соціальний захист на випадок безробіття. Соціальні пільги та соціальні послуги.	4	2			2
Тема 22. Соціально-правовий захист законних інтересів різних категорій дітей.	3		2		1
Тема 23. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.	6	4			2
Тема 24. Соціальний захист неповнолітніх у сфері трудових відносин.	5		4		1
Тема 25. Соціальна адаптація осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей.	6	4			2

Тема 26. Соціально-правова робота з сім'єю. Соціально-правовий захист школярів.	6		4		2
Разом за змістовим модулем 2	58	18	18		22
Індивідуальне завдання (ІДЗ)	20				20
Усього годин	120	30	30		60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи соціального регулювання. Право в системі методів соціального регулювання.	2
2	Правовий статус особи. Громадянство.	2
3	Поняття, предмет, метод і система правового регулювання соціальної роботи.	2
4	Основні принципи і джерела правового регулювання соціальної роботи. Правовідносини із соціального забезпечення.	2
5	Загальна характеристика пенсійної системи України.	2
6	Види пенсій. Пенсії в солідарній пенсійній системі.	2
7	Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	2
8	Державна допомога сім'ям з дітьми. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю.	2
9	Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.	2
10	Соціальний захист осіб з інвалідністю.	2
11	Соціальний захист на випадок безробіття. Соціальні пільги та соціальні послуги.	2
12	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.	4
13	Соціальна адаптація осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей.	4
Разом		30

6. Теми семінарських занять (практичних/лабораторних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правовий статус держави. Механізм і апарат держави. Механізм правового регулювання.	2
2	Права людини і громадянина. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.	2
3	Держава – гарант соціально-правового захисту особистості.	2
4	Законодавство про соціальний захист в Україні.	2
5	Обчислення пенсій. Звертання за пенсією, її призначення та перерахунок. Виплата пенсії.	2
6	Види пенсій. Пенсії за віком та інвалідністю. Пенсії за вислугу	2

	років.	
7	Зарубіжний досвід соціально-правового захисту неповнолітніх.	2
8	Законодавство про захист прав та інтересів дітей.	2
9	Міжнародно-правові норми захисту прав дитини.	2
10	Соціально-правовий захист дітей-інвалідів.	2
11	Соціально-правовий захист законних інтересів різних категорій дітей.	2
12	Соціальний захист неповнолітніх у сфері трудових відносин.	4
13	Соціально-правова робота з сім'єю. Соціально-правовий захист школярів.	4
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи соціального регулювання. Право в системі методів соціального регулювання.	2
2	Правовий статус держави. Механізм і апарат держави. Механізм правового регулювання.	1
3	Правовий статус особи. Громадянство.	2
4	Права людини і громадянина. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.	1
5	Поняття, предмет, метод і система правового регулювання соціальної роботи.	2
6	Держава – гарант соціально-правового захисту особистості.	1
7	Основні принципи і джерела правового регулювання соціальної роботи. Правовідносини із соціального забезпечення.	2
8	Законодавство про соціальний захист в Україні.	1
9	Загальна характеристика пенсійної системи України.	2
10	Обчислення пенсій. Звертання за пенсією, її призначення та перерахунок. Виплата пенсії.	1
11	Види пенсій. Пенсії в солідарній пенсійній системі.	2
12	Види пенсій. Пенсії за віком та інвалідністю. Пенсії за вислугу років.	1
13	Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	2
14	Зарубіжний досвід соціально-правового захисту неповнолітніх.	1
15	Державна допомога сім'ям з дітьми. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю.	2
16	Законодавство про захист прав та інтересів дітей.	1
17	Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.	2
18	Міжнародно-правові норми захисту прав дитини.	1

19	Соціальний захист осіб з інвалідністю.	2
20	Соціально-правовий захист дітей-інвалідів.	1
21	Соціальний захист на випадок безробіття. Соціальні пільги та соціальні послуги.	2
22	Соціально-правовий захист законних інтересів різних категорій дітей.	1
23	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.	2
24	Соціальний захист неповнолітніх у сфері трудових відносин.	1
25	Соціальна адаптація осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей.	2
26	Соціально-правова робота з сім'єю. Соціально-правовий захист школярів.	2
	Індивідуальне завдання (ІДЗ)	20
	Разом	60

Індивідуальне завдання (ІДЗ)

1. Ознайомитись з сайтом Запорізької міської ради: <https://zp.gov.ua/uk>, розділ «Соціальні послуги».

2. На сторінці <https://zp.gov.ua/uk/page/socialni-poslugi> ознайомитися з переліком соціальних послуг, що надаються населенню.

3. Із зазначеного переліку обрати **один з видів** соціальних послуг:

– призначення та виплата державної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами;

– призначення та виплата допомоги при народженні дитини;

– призначення та виплата допомоги на дітей одиноким матерям;

– призначення та виплата допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;

– призначення та виплата державної допомоги при усиновленні дитини;

– призначення та виплата тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;

– призначення та виплата державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;

– призначення та виплата державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;

– призначення та виплата допомоги на поховання особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;

- призначення та виплата державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд;
- призначення та виплата допомоги на поховання особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю;
- призначення і виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі;
- призначення та виплата щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним;
- призначення та виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною»;
- призначення і виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі;
- відшкодування вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня»;
- призначення та виплата допомоги особі, яка доглядає за хворою дитиною;
- допомога на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях;
- порядок надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «Пакунок Малюка».

№	Соціальні послуги	Як отримати?
1	Призначення та виплата державної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами	Порядок отримання Завантажити бланк заяви Переглянути зразок заповнення
2	Призначення та виплата допомоги при народженні дитини	Порядок отримання Завантажити бланк заяви Переглянути зразок заповнення Подати електронну заяву
3	Призначення та виплата допомоги на дітей одиноким матерям	Порядок отримання Завантажити бланк заяви Переглянути зразок заповнення Завантажити бланк декларації Переглянути зразок заповнення
4	Призначення та виплата допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування	Порядок отримання Завантажити бланк заяви Переглянути зразок заповнення
5	Призначення та виплата державної допомоги при усиновленні дитини	Порядок отримання Завантажити бланк заяви Переглянути зразок заповнення

4. Ознайомитись з порядком отримання відповідної послуги (посилання у правому стовпчику відповідної таблиці).
5. Завантажити бланк заяви на отримання відповідної соціальної послуги (посилання у правому стовпчику відповідної таблиці).

6. Переглянути зразок заповнення заяви (посилання у правому стовпчику таблиці) та заповнити відповідний бланк самостійно для гіпотетичної особи, що потребує цієї послуги. Звернути увагу на ретельність та коректність заповнення інформації про особу у заяві.

ІДЗ складається з двох частин:

1. Теоретична складова (10 балів):

Розкрити питання:

- а) перелік категорій одержувачів послуги;
- б) вичерпний перелік документів, необхідних для отримання послуги, а також вимоги до них;
- в) порядок та спосіб подання документів;
- г) строк надання послуги;
- д) перелік підстав для відмови у наданні послуги;
- е) перелік підстав для припинення надання послуги;
- є) акти законодавства, що регулюють порядок та умови надання послуги.

2. Практична складова (10 балів): заповнити відповідні бланки документів самостійно для гіпотетичної особи, що потребує цієї послуги.

НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Визнанню підлягають результати навчання здобувача освіти, здобуті у неформальній та/або інформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому змістовному модулю (розділу), темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Загальний обсяг освітніх компонентів освітньо-професійної програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньо-професійної програми.

Пропонуються он-лайн курси, семінари, вебінари, тренінги для самостійного навчання здобувачів освіти на таких загальновизнаних українських та світових навчальних платформах, як Prometheus (веб-адреса: <https://prometheus.org.ua/>), Edx (веб-адреса: <https://www.edx.org/>), EdEra (веб-адреса: <https://ed-era.com/>), Coursera (веб-адреса: <https://www.coursera.org/>), FutureLearn (веб-адреса: <https://www.futurelearn.com/>) тощо.

Результати навчання за напрямом неформальної та/або інформальної освіти здобувачів коледжу є альтернативою виконання індивідуального завдання (ІДЗ) з дисципліни. Студенти можуть обирати: або виконувати індивідуальне завдання (ІДЗ) з дисципліни, або пройти відповідний курс за напрямом неформальної та/або інформальної освіти. В обох випадках, незалежно від обраного студентами виду роботи, максимальна кількість балів за цей вид контролю становить 20 (двадцять) балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Самостійна робота Інд.завд.(ІДЗ) / Неформал. освіта	Екзамен	Сума
Модульна атестація № 1 (30 балів)	Модульна атестація № 2 (30 балів)			
Змістовий модуль 1 (Лекційні теми 1-6)	Змістовий модуль 2 (Лекційні теми 7-13)			
30	30	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник – К.: Олан, 2020. – 312 с.
2. Бурак В.Я., Синчук С.М. Право соціального забезпечення України. – Львів, 2018. – 208 с.
3. Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021 – 200 с.
4. Ковчина І. М. Основи соціально-правового захисту особистості: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “соціальний педагог” / за заг. ред. докт. філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – 297 с.
5. Краснов Є.В. Захист прав у сфері соціального забезпечення: навчально-методичний посібник / Є.В. Краснов. - Одеса : Фенікс, 2020. - 118 с.
6. Лісовець О.В. Формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників: монографія / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова – Київ; Ніжни. Видавець ПП Лисенко М.М., 2018 – 344 с.
7. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник – Львів: ЛьвДУВС, 2020 – 536 с.
8. Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих

категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу: навчальний посібник / Ярошенко А.О., Варбан М.Ю., Шульга Л.О. та ін.; за заг. ред. Ярошенко А.О. – К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017 – 112 с.

9. Практикум з основ соціально-правового захисту особистості: навчальний посібник / за ред. О.В. Лісовця, Г.Г. Бондаренко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020 – 47 с.

10. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. – Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2019.- 692 с.

Додаткова:

1. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник – К.: Знання, 2015. – 615 с.

2. Гриник І.М. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до правового захисту дітей у Німеччині / І. Гриник. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2015. – 168 с.

3. Збірник міжнародних документів та нормативно-правових актів України з питань соціально-правового захисту дітей / Міністерство юстиції України; Редколегія: С.Р. Станік (головна) та ін., 2-ге вид., допов. – Київ: Логос, 2001. – 595 с.

4. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. Київ: Представництво Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, 2003. – 415 с.

5. Кирилова Г. Виховання і перевиховання педагогічно занедбаних дітей (публікація Галини Бондаренко) // Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика: колективна монографія / І.В. Албул, О.Д. Балдинюк, О.М. Бойко [та ін.]; за ред. Н.М. Коляди; МОН України, Уманський державний пед. університет ім. Павла Тичини, Умань: Візаві, 2020. – с.218-233.

6. Ковчина І.М. Підготовка соціальних педагогів до соціально-правової роботи: монографія. Київ: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – 373 с.

7. Лісовець О.В., Бейгер Г., Борисюк С.О. Супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу позашкільної освіти: метод. рекомендації. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. – 72 с.

8. Нечай А. Вдосконалення правового забезпечення соціальної допомоги в Україні // Право України. – 2000. – № 12. – с. 86-90.

9. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Б.С. Стичинський, І.В. Зуб, П.І. Мінюков та ін. – К.: Юридична книга, 2003. – 453 с.

10. Прилипко С.М. Шляхи вдосконалення соціального законодавства // Проблеми законності. – 2000. – Вип. 42. – С. 101-106.

11. Савельєва Н.М. Основи соціально-правового захисту особистості: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». – Полтава: ПДПУ, 2008. – 268 с.

12. Сивак С.М. Страховий стаж як пенсійний юридичний факт // Вісник

Львівського державного університету ім. І. Франка. Серія юридична. – 2001. – Вип. 36. – С. 404-407.

13. Сімейні відносини в Україні: практичний посібник (2-е вид., змін та доп.) / О.М. Роїна. Київ: КНТ, 2007. – 384 с.

14. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / за заг. Ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. Київ, 2000 – 260 с.

15. Ярошенко О.М. Конституція України та її роль у захисті соціальних прав громадян України / Матер. наук. конф. «Конституція України – основа модернізації держави та суспільства» (21-22 червня 2001 р., м. Харків). – Х., 2001. – С. 211-212.

Нормативне законодавство:

1. Конституція України (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Кодекс законів про працю України:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

3. Положення про медико-соціальну експертизу: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317 (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-п#Text>

4. Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317 (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-п/conv#n109>

5. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>

6. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 1 червня 2000 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>

7. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16 листопада 2000 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>

8. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18 травня 2004 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>

9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23 вересня 1999 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>

12. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року (зі змінами):

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

13. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.09.2011 № 561:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1295-11#Text>

14. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерства соціальної політики України від 10.09.2012 № 995/557:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1629-12#Text>

Інформаційні ресурси

а) Посилання на курс в системі електронного забезпечення навчання Moodle.

<https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=515>

б) Ресурси для навчання:

1. Наукова бібліотека Запорізького національного університету [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://library.znu.edu.ua/>

2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nplu.org/>

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.nbuv.gov.ua/>

4. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.nau.ua>

5. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://portal.rada.gov.ua/>

6. Національна юридична бібліотека – Режим доступу: <https://www.nbuv.gov.ua/nyub/index.html>.

7. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua>

8. Офіційний сайт Пенсійного фонду України – <https://www.pfu.gov.ua>

9. Офіційний сайт Фонду соціального страхування – Режим доступу: <https://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>

10. Соціальні послуги на сайті Запорізької міської Ради – Режим доступу: <https://zp.gov.ua/uk/page/socialni-poslugi>

[illegible]